

ПОНЯТТЯ І ВИДИ МІЖНАРОДНИХ ДОГОВОРІВ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ

Досліджується поняття та наводяться ознаки міжнародного договору кримінально-правового характеру. Проводиться їх класифікація за різними критеріями.

Ключові слова: міжнародний договір кримінально-правового характеру, елементи складу злочину, самовиконуваність договору, покарання.

Постановка проблеми. В рамках міжнародних конференцій та під егідою міжнародних організацій було прийнято ряд договорів кримінально-правового характеру, які зобов'язують держави-учасниці цих конвенцій своє внутрішнє кримінальне законодавство привести у відповідність до рекомендацій, викладених у міжнародних актах, тобто встановити кримінальну відповідальність за ті чи інші суспільно небезпечні діяння або ж внести якісні зміни до діючих законодавчих положень, які передбачають кримінальну відповідальність за вчинення відповідних злочинів. Міжнародний договір є найбільш поширеною правовою формою, яка опосередковує міжнародні відносини. Власне, за його допомогою повною мірою реалізується співпраця держав та закріплюються результати такої співпраці. Перед нами стоїть **мета** – визначити поняття та ознаки міжнародного договору кримінально-правового характеру та провести їх класифікацію не лише за предметом правового регулювання та кількістю учасників, але й за іншими критеріями (за елементами складу злочину, за наявністю чи відсутністю положень про кримінально-правову юрисдикцію держав-учасниць договору).

Аналіз попередніх досліджень. Окремі аспекти вказаної проблеми досліджувались у дисертації, захищеній А. Фогелсом ще у 1967 р. Інші науковці, зокрема, В. Буткевич, Т. Гревцова, А. Талалаєв та інші, у своїх дисертаційних та монографічних дослідженнях аналізують загальне поняття міжнародного договору як регулятора суспільних відносин, лише частково торкаючись поняття міжнародних договорів у сфері боротьби зі злочинністю.

Виклад основних положень. Визначення поняття «міжнародний договір» дається багатьма вченими [2, с. 22; 4, с. 171; 8, с. 1; 13, с. 12; 15, с. 100; 17 с. 5]. Д. Філд в проекті Кодексу міжнародного права

вказує, що міжнародний договір – це письмова угода між двома або більше націями для встановлення чи відміни акта, котрий створює, припиняє чи іншим чином змінює міжнародне право [18, с. 139]. За визначенням Л. Оппенгейма, міжнародні договори є угодами чи контрактами між двома чи більше державами, які стосуються різних питань, що становлять інтерес для держав [12, с. 105]. Близькими за значенням ті визначення, котрі підкреслюють вольовий характер міжнародного договору [9, с. 183, 188].

Найбільш повне визначення міжнародного договору було дане англійським юристом Дж. Фіцморісом: «Договором є міжнародна угода, виражена в єдиному формальному акті (незалежно від назви, титулу чи позначення), який укладений між сторонами, двоє чи усі з яких є суб'єктами міжнародного права, котрі володіють міжнародною правосуб'єктністю та правоздатністю укладати міжнародні договори, метою яких є створювати права та обов'язки або встановлювати відносини, котрі регулюються міжнародним правом» [18, с. 223].

Таке ж визначення міжнародного договору з декотрими відмінностями дане в ст. 1 Закону України «Про міжнародні договори України» від 2004 року [5].

Міжнародний договір кримінально-правового характеру є видом міжнародних договорів, тому він характеризується загальними ознаками, притаманними міжнародному договору, які впливають із вказаних вище визначень, а також додатковими ознаками, що характеризують специфіку саме цього виду міжнародного договору. Такою спеціальною ознакою є вказівка на мету – боротьбу та запобігання злочинності. Враховуючи вищенаведене, можемо запропонувати такий варіант поняття міжнародного договору кримінально-правового характеру: «Міжнародним договором кримінально-правового характеру є міжнародна домовленість, виражена в єдиному формальному акті (незалежно від назви: угода, конвенція, пакт, протокол тощо), яка укладена між сторонами, двоє чи усі з яких є суб'єктами міжнародного права, котрі володіють міжнародною правосуб'єктністю та правоздатністю укладати міжнародні договори, метою якої є боротьба з певними злочинними діяннями та запобігання таким злочинним діянням».

При цьому характерними рисами міжнародного договору кримінально-правового характеру є такі:

1. Джерелом законодавства на території України міжнародні договори кримінально-правового характеру стають лише через висловлювання Верховною Радою України згоди на обов'язковість

міжнародного договору, яка відбувається у формі ратифікації міжнародного договору.

2. Такі договори мають насамперед координуючий характер; є взірцем, за яким «вивіряється» національне законодавство на предмет його відповідності міжнародним стандартам. Їх метою є сприяння зближенню національних кримінальних законів у боротьбі зі злочинами міжнародного характеру та міжнародними злочинами. Головне завдання цих договорів – сформулювати найбільш точну модель складу злочину, з врахуванням якої в національному законодавстві буде проведено імплементацію.

3. Міжнародні договори кримінально-правового характеру є несамовиконуваними, зокрема через те, що норми таких договорів містять оціночні поняття, відзначаються деяким рівнем абстрактності [11, с. 261]. Тобто норми цих договорів безпосередньо не призначені для кваліфікації діянь як злочинних. У зв'язку з цим їх дія забезпечується прийняттям національних юридичних актів.

4. Жоден з таких договорів не торкається одного з найважливіших питань – про види і межі покарання. Це свідчить про те, що неможливо практично притягнути особу до кримінальної відповідальності на підставі положень міжнародного договору.

В теорії вказується, що для юридичної сили міжнародного договору не має значення його форма, тому що вона не впливає на суть вираженої в договорі згоди суб'єктів міжнародного права. Якщо згода спрямована на створення міжнародно-правової норми, такий міжнародний договір буде джерелом міжнародного права, незалежно від того, укладений він усно чи в письмовій формі. Попри те, у ст. 2 Закону України «Про міжнародні договори України» від 29 червня 2004 р. вказано, що міжнародним договором України, незалежно від його назви, визнається договір, який укладений саме у письмовій формі.

Слід також вказати, що у Конституції України і Законі України «Про міжнародні договори України» йдеться про виконання міжнародних договорів України. Відтак виникає питання, які ж міжнародні договори повинні вважатися міжнародними договорами України, котрі містять зобов'язання матеріального кримінального права?

Відповідно до положень Віденської конвенції про право міжнародних договорів 1969 р. [3], учасником договору визнається держава, яка дала згоду на обов'язковість для неї виконання умов договору. Таким чином, міжнародним договором України є договір,

стосовно якого вона виконала необхідні внутрішньодержавні процедури, котрі зазвичай вказані в самому договорі, для надання йому юридичної сили на території держави-учасниці.

Законодавчий процес, здійснюваний в Україні шляхом імплементації норм міжнародного права у кримінальне законодавство України, є основним і необхідним напрямом національного механізму реалізації міжнародних зобов'язань України. Відповідно до ст. 9 Закону України «Про міжнародні договори України» [5], міжнародний договір підлягає виконанню з моменту його вступу в силу для України. Якщо це міжнародний договір, котрий містить міжнародні зобов'язання, що стосуються кримінально-правової сфери, то для його чинності потрібно видати закон про ратифікацію.

І оскільки розглядувана категорія міжнародних договорів потребує внесення змін до кримінального законодавства держави, а відповідно і до Конституції України, що є виключною прерогативою законодавчого органу України, то такі договори повинні мати статус не нижче міждержавних і укладатися відповідно від імені України.

Для договорів України, котрі містять міжнародні зобов'язання кримінально-правового характеру, внутрішньодержавною процедурою вступу їх в силу є лише ратифікація. Це положення можна аргументувати так. Кримінальне законодавство України становить лише Кримінальний кодекс України. Всі інші нормативно-правові акти, котрі передбачають кримінальну відповідальність, підлягають включенню до цього Кодексу. Відповідно, і норми міжнародних договорів України, котрі містять зобов'язання прийняти необхідні заходи для визнання того чи іншого діяння кримінально караним, повинні бути включені до Кримінального кодексу України. Щодо інших форм надання згоди України на обов'язковість для неї міжнародного договору, таких як підписання, затвердження, прийняття договору чи приєднання до договору, то з аналізу змісту статей Закону України «Про міжнародні договори України» (ч. 1 ст. 12, п. а ч. 1 ст. 13) можемо зробити висновок, що всі ці форми надання згоди на обов'язковість міжнародного договору допускаються за певних умов. Проте, якщо міжнародний договір містить зобов'язання, які істотно впливають на права та обов'язки громадян держави, то у випадку приєднання до такого договору чи його затвердження Україна зобов'язана видати закон про ратифікацію. Саме тому міжнародні договори України, виконання яких вимагає зміни діючих чи прийняття нових законів, підлягають, відповідно до ст. 9 Закону України «Про міжнародні договори

України», ратифікації. Міжнародні договори України не є джерелами вітчизняного Кримінального закону доти, доки вони не ратифіковані і не внесені відповідні зміни. Як вказує Є. Усенко, міжнародно-правова норма не може мати сили в сфері внутрішньодержавного регулювання без її трансформації в норму внутрішньодержавного права через видання того чи іншого внутрішньодержавного акта чи інкорпорації її у внутрішнє право іншим способом [16, с. 68].

Виникає питання, які міжнародні договори визнаються самовиконуваними. Більшість авторів схиляється до думки, що самовиконуваними є ті міжнародні договори, які не потребують видання внутрішнього закону для їх реалізації [7, с. 157]. Таке положення закріплене у ч. 3 ст. 5 Федерального Закону Російської Федерації «Про міжнародні договори Російської Федерації» [10]. На жаль, у відповідному Законі України немає вказівки на те, які ж саме договори вважати самовиконуваними, тому можемо погодитися з думкою І. Лукашука та В. Толстика, що самовиконуваність норми міжнародного права повинна бути зафіксована в самій нормі або ж чітко впливати з такої норми [14, с. 72].

Проаналізувавши більше 70 міжнародних договорів, метою яких є запобігання та боротьба зі злочинністю, слід вказати, що практично всі ці договори не є самовиконуваними. В 90% таких договорів (незалежно від того, яким органом вони прийняті та яка їхня назва), є вказівка на те, що кожна держава-учасниця вживає таких заходів, які можуть виявитися необхідними: а) для визнання кримінальними злочинами відповідно до її національного законодавства діянь, зазначених у відповідному міжнародному договорі; б) для встановлення за ці злочини відповідних покарань з урахуванням тяжкості цих злочинів. Тобто, для того, щоб визнати рекомендовані діяння злочинними, слід внести зміни до вже діючого кримінального законодавства, а також визначити в національному законі вид та міру покарання за відповідні злочини, оскільки жоден з проаналізованих міжнародних актів не вказує на можливі види покарання. Це є виключна прерогатива кожної держави. Виняток складають лише цілий ряд міжнародних конвенцій, які стосуються гуманітарного права (конвенції, присвячені дотриманню звичаїв та засобів ведення війни) та Міжнародна конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього. Ці конвенції є самовиконуваними, причому повинні виконуватись навіть тими державами, які не є їх учасниками. Однак ми вважаємо, що навіть якщо у договорі зазначено, що він самовиконуваний, він однаково повинен

бути імплементований у внутрішнє законодавство, оскільки притягнути до кримінальної відповідальності лише на підставі міжнародного договору видається неможливим. Кримінальне законодавство України визнає злочинними всі діяння, перелічені цими міжнародними актами, тому питання їх самовиконуваності автоматично відпадає.

Отже, на сьогоднішній день центральною ланкою міжнародно-правового механізму співробітництва держав у боротьбі зі злочинністю є міжнародні договори кримінально-правового характеру. Першим критерієм, за яким можна класифікувати такі договори, є обсяг правового регулювання відносин. За цим критерієм міжнародні договори можна поділити на ті, котрі повністю присвячені співробітництву у сфері боротьби зі злочинами, та міжнародні договори, спрямовані на регулювання інших суспільних відносин і лише в частині регламентують таке співробітництво [6, с. 39].

При вирішенні питання, чи присвячений договір питанням кримінально-правового характеру, доцільно звернути увагу на текстуальне формулювання самих договорів. Наприклад, у Міжнародній конвенції про запобігання злочину апартеїду та покарання за нього від 10 грудня 1985 р. (ст. 1) вказується, що «держави-учасниці цієї Конвенції проголошують, що апартеїд є злочином проти людства ... та є тим злочином, котрий порушує принципи міжнародного права, зокрема цілі та принципи Статуту Організації Об'єднаних Націй, і створює серйозну загрозу для міжнародного миру та безпеки. Держави-учасниці цієї Конвенції визнають злочинними організації, установи та окремих осіб, що вчиняють злочини апартеїду»* (виділено авт.: Б.О.). З такого формулювання прослідковується зобов'язання визнати злочином ті діяння, що входять до поняття апартеїду.

Аналогічні положення закріплені у більшості міжнародних договорів щодо боротьби зі злочинністю**.

Що стосується договорів, котрі спрямовані на регулювання інших суспільних відносин і лише в частині регламентують

* Міжнародна конвенція про запобігання злочину апартеїду та покарання за нього від 10 грудня 1985 р.

** Єдина конвенція про наркотичні засоби від 30 березня 1961 р.; Конвенція про запобігання та покарання злочинів проти осіб, котрі користуються міжнародним захистом від 14 грудня 1973 р.; Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки цивільної авіації від 23 вересня 1971 р.; Конвенція про боротьбу з актами ядерного тероризму від 14 вересня 2005 р.

співробітництво у сфері боротьби зі злочинністю, то можемо назвати наступні договори: Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 р., Конвенція ООН про континентальний шельф від 29 квітня 1958 р., Конвенція про відкрите море від 29 квітня 1958 р., Міжнародна конвенція по охороні нових сортів рослин від 2 грудня 1961 р., Всесвітня (Женевська) конвенція про авторське право від 24 липня 1971 р. тощо. Тобто ці міжнародні договори були прийняті для регулювання інших суспільних відносин, проте містять також положення, якими зобов'язують держави-учасниці визнати злочинними певне коло діянь або засобами кримінального законодавства поставити під охорону певний важливий об'єкт.

Ще одним критерієм класифікації міжнародних договорів кримінально-правового характеру є предмет правового регулювання. За цим критерієм всі міжнародні договори можна поділити на ті, котрі містять зобов'язання у сфері матеріального кримінального права (зазвичай, це багатосторонні конвенції та протоколи до них)* та договори, котрі регламентують порядок процесуальних зносин між правоохоронними органами (зазвичай, це двосторонні договори про порядок надання правової допомоги у кримінальних справах)**.

* Наприклад: Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації від 7 березня 1966 р.; Додатковий протокол до Конвенції про кіберзлочинність, який стосується криміналізації дій расистського та ксенофобного характеру від 28 січня 2003 р.; Міжнародна конвенція щодо боротьби з підробкою грошових знаків від 20 квітня 1929 р.; Конвенція ООН про заходи, спрямовані на заборону та попередження незаконного вивезення, ввезення та передачі права власності на культурні цінності від 17 листопада 1970 р.; Конвенція про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом від 8 листопада 1990 р.; Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції від 31 жовтня 2003 р. тощо.

** Наприклад: Договір між Україною і Туркменистаном про передачу осіб, засуджених до позбавлення волі, для подальшого відбування покарання від 23 березня 2005 року; Договір між Україною та Арабською Республікою Єгипет про видачу правопорушників від 10 жовтня 2004 року; Договір між Україною та Ісламською Республікою Іран про правові відносини та правову допомогу в цивільних і кримінальних справах від 11 травня 2004 року; Договір між Україною та Республікою Панама про взаємну правову допомогу в кримінальних справах від 4 листопада 2003 року; Договір між Україною та Корейською Народно-Демократичною Республікою про правову допомогу в цивільних та кримінальних справах від 13 жовтня 2003 року.

За кількістю учасників можна виокремити багатосторонні та двосторонні договори кримінально-правового характеру. Багатосторонні договори зазвичай присвячені регламентації відповідальності за певний злочин чи сукупність злочинів. Двосторонні договори регулюють в основному питання процесуального характеру (про надання правової допомоги у сфері кримінального переслідування, про видачу, про виконання покарання тощо).

За колом питань, які регулюють міжнародні договори, можна виокремити міжнародні договори, котрі присвячені вдосконаленню положень Загальної частини вітчизняного кримінального закону*, та договори, котрі присвячені вдосконаленню положень Особливої частини вітчизняного кримінального закону**.

За елементами складу злочину можна виділити три основні групи елементів складу злочину, на котрі впливають міжнародні договори кримінально-правового характеру: 1) міжнародні договори, котрі зобов'язують захистити певні суспільні відносини (предмет, потерпілого) за допомогою кримінально-правових засобів***; 2) міжнародні догово-

* Європейська конвенція про видачу правопорушників від 13 грудня 1957 р.; Європейська конвенція про нагляд за умовно засудженими або умовно звільненими правопорушниками від 30 листопада 1964 р.; Конвенція про незастосування строку давності до воєнних злочинів і злочинів проти людства від 26 листопада 1968 р.; Європейська конвенція про міжнародну дійсність кримінальних вироків від 28 травня 1970 р.; Конвенція про передачу осіб, які страждають психічними розладами, для проведення примусового лікування від 28 березня 1997 р. тощо.

** Міжнародна конвенція про боротьбу з підробкою грошових знаків від 20 квітня 1929 р.; Конвенція про боротьбу з торгівлею людьми та експлуатацією проституції третіми особами від 2 грудня 1949 р.; Єдина конвенція про наркотичні засоби від 30 березня 1961 р.; Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки цивільної авіації від 23 вересня 1971 р.; Конвенція про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом від 8 листопада 1990 р. тощо.

*** П. 3 ст. 3 Гаазької конвенції про забезпечення безпеки цивільної авіації від 16 грудня 1970 р.; Міжнародна конвенція для об'єднання декотрих правил стосовно зіткнення суден від 15 березня 1960 р.; Міжнародна конвенція для об'єднання декотрих правил стосовно надання допомоги та порятунку на морі від 23 вересня 1910 р.; ст.ст. 1, 2, 4 та п. 2 ст. 7 Конвенції про запобігання забруднення моря викидами відходів та інших матеріалів від

ри, котрі зобов'язують поставити під охорону кримінального закону елементи, що стосуються об'єктивної сторони складу злочину*;
3) міжнародні договори, котрі визначають ознаки суб'єкта та суб'єктивної сторони складу злочину**;
4) міжнародні договори, що визначають вид та межі покарання***.

Також можна визначити два види норм матеріального кримінального права, що містяться у міжнародних договорах кримінально-правового характеру: а) норми, що стосуються злочинності і караності діянь, передбачених цим договором; б) норми, що визначають кримінально-правову юрисдикцію держав-учасниць щодо цих злочинів.

Вирішуючи питання про кримінально-правову юрисдикцію держав-учасниць щодо злочинів, визначених у міжнародних договорах, між ними спостерігається значна відмінність. Тому слушним уявляється запропонований О. Бойцовим та Б. Волженкіним поділ усіх міжнародних договорів кримінально-правового характеру на три групи:

1. Міжнародні договори, що не містять юрисдикційних положень.

2 листопада 1973 р.; п. в п. 1 ст. 3 Конвенції про злочини проти осіб, що користуються міжнародним захистом від 14 грудня 1973 р., п. д п. 1 ст. 8 Конвенції про фізичний захист ядерного матеріалу від 26 жовтня 1979 р., п. д ст. 5 Міжнародної конвенції про боротьбу з захопленням заручників від 17 грудня 1979 р.

* Ст. 1 Міжнародної конвенції про припинення обігу порнографічних предметів і торгівлі ними від 12 вересня 1923 р., ст. 3 Міжнародної конвенції про боротьбу з підробленням грошових знаків, п. 1 ст. 36 Єдиної конвенції про наркотичні засоби, ст. 47 Всесвітньої поштової конвенції від 5 жовтня 2004 р., ст. II, III Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього від 9 грудня 1948 р. та інші.

** Ст. IV Конвенції про попередження злочину геноциду і покарання за нього від 9 грудня 1948 р.; Відповідно до Женевських конвенцій про захист жертв війни від 12 серпня 1949 р. суб'єктами ряду вказаних у них злочинів є військовослужбовці; ст. 2 Міжнародної конвенції про запобігання злочину апартеїду та покарання за нього; ст. 2 Міжнародної конвенції про охорону підводних телеграфних кабелів від 25 квітня 1928 р.

*** Міжнародна конвенція про охорону підводних телеграфних кабелів вказує на такі можливі покарання, як «особистий арешт» або «грошовий штраф», або одночасно обидва покарання; в Єдиній конвенції про наркотичні засоби, Конвенції про психотропні речовини – тюремне ув'язнення або інші способи позбавлення волі.

2. Міжнародні договори, що містять норми кримінально-правової юрисдикції, але не передбачають здійснення її державою, за межами якої вчинено злочин іноземним громадянином.

3. Міжнародні договори, що передбачають встановлення кримінально-правової юрисдикції державою-учасником над іноземними громадянами, що вчинили зазначені у цих актах діяння за межами держави. Причому у цих договорах закріплені різні варіанти здійснення кримінально-правової юрисдикції [1, с. 27–31].

Висновки. Завершуючи розгляд основних видів міжнародних договорів кримінально-правового характеру, слід зазначити:

1. При розробці всіх міжнародних договорів кримінально-правового характеру делегатам від держав-учасниць конференцій доцільно узгоджувати перелік злочинних діянь з урахуванням всіх необхідних ознак складів злочинів та застосовувати загальноживану термінологію. Це сприятиме, перш за все, уніфікованому застосуванню кримінально-правових засобів у боротьбі з такими злочинами і дозволить певною мірою уникнути труднощів при співробітництві у сфері боротьби зі злочинністю. Наприклад, при видачі злочинців, котра передбачена в абсолютній більшості договорів, необхідно, щоб діяння, за вчинення якого вимагається видача, вважалося злочинним як за законодавством держави, котра клопоче про видачу, так і за законодавством тієї держави, котрій таке клопотання про видачу адресоване.

2. При розробці договорів кримінально-правового характеру також доцільно узгоджувати приблизний характер покарання за такі злочини, оскільки ефективність боротьби зі злочинністю за посередництвом кримінально-правових норм залежить не лише від визнання того чи іншого діяння злочинним, а й залежно від міри відповідальності.

Міжнародні договори відіграють важливу роль в процесі тлумачення та застосування КК України. Вони впливають на національне кримінальне право за двома напрямками: визначають зобов'язання з приводу встановлення конкретних ознак складу злочину або визначають та рекомендують призначати за певний злочин відповідне покарання. Звичайно, за своїм об'ємом міжнародно-правова сфера боротьби зі злочинністю є значно вужчою, ніж національна кримінально-правова. Подібна оцінка ролі міжнародних договорів майже нічим не відрізняється від ролі наукових доктрин. А що ж стосується позиції органів держави щодо міжнародних договорів кримінально-правового характеру, то ці органи повинні суворо дотримуватись міжнародно-

правових норм, особливо у тих випадках, коли на ці норми є прямі або опосередковані відсилки. Слід погодитись, що сам по собі міжнародний договір виражає лише згоду держави встановити кримінальну відповідальність за певні діяння, після цього слід змінити або створити нову кримінально-правову норму.

Однак зміст договорів становлять матеріальні правові норми, котрі формулюють якщо не весь склад злочину, то окремі його частини, і можуть бути своєрідним еталоном для національного законодавства та включають приписи, орієнтовані на спільне їх застосування з відповідними нормами внутрішньодержавних кримінальних законів шляхом їх тлумачення.

1. Бойцов А.И. Уголовный закон: Действие во времени и пространстве: учебное пособие / А.И. Бойцов, Б.В. Волженкин; Генеральная прокуратура РФ. Институт повышения квалификации прокурорско-следственных работников. – СПб., 1993. – 104 с. – С. 27–31.

2. Буткевич В.Г. Советское право и международный договор / В.Г. Буткевич. – К.: Вища школа, 1977. – 264 с.

3. Віденська конвенція про право міжнародних договорів від 23 травня 1969 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_118.

4. Гревцова Т.П. Международный договор в системе источников советского внутригосударственного права / Т.П. Гревцова // Советский ежегодник международного права. – 1965. – С. 171–179.

5. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1906-15>.

6. Игнатенко Г.В. Международное сотрудничество в борьбе с преступностью: учебное пособие / Г.В. Игнатенко; Министерство высшего и среднего специального образования РСФСР; Свердловский юридический институт. – Свердловск: Изд-во УрГУ, 1980. – 75 с.

7. Курашвили А.Ю. Заключение и имплементация международных договоров по Венской конвенции о праве международных договоров и законодательству стран-участников СНГ: сравнительно-правовой анализ: дис. ... канд. юрид. наук. / А.Ю. Курашвили. – М., 2007. – 200 с.

8. Ліщина І. Міжнародні договори як частина національного законодавства України: проблеми і перспективи / І. Ліщина // Проблеми законності: Респ. міжвідом. наук. зб. / відп. ред. В.Я. Тацій. – Харків: Нац. юрид. акад. України, 2001. – Вип. 47. – С. 3–7.

9. Мартенс Ф.Ф. Современное международное право цивилизованных народов / Ф.Ф. Мартенс. – Т. I. – СПб.–М., 1887. – 296 с.

10. О некоторых вопросах применения судами Конституции Российской Федерации при осуществлении правосудия: Постановление Пленума Верховного Суда РФ от 31.10.95 № 8 // Российская газета. – 1995. – № 247. – 28 декабря.

11. Раданович Н.М. Особливості міжнародного договору як джерела національного права / Н.М. Раданович // Актуальні проблеми держави і права. – С. 261.

12. Талалаев А.Н. Юридическая природа международного договора / А.Н. Талалаев. – М.: Изд-во Ин-та международных отношений, 1963. – 263 с.

13. Талалаев А.Н. Право международных договоров. Действие и применение договоров / А.Н. Талалаев. – М.: Международные отношения, 1985. – 294 с.

14. Толстик В.А. К вопросу о самоисполнимых и несамоисполнимых нормах международных договоров РФ / В.А. Толстик // Юрист. – 2000. – № 10. – С. 71–75.

15. Ульянова Н.Н. Понятие общего многостороннего договора / Н.Н. Ульянова // Советский ежегодник международного права. – М.: Наука, 1976. – С. 91–106.

16. Усенко Е.Т. Теоретические проблемы соотношения международного и внутригосударственного права / Е.Т. Усенко // Советский ежегодник международного права. – 1977. – М.: Наука, 1979. – С. 65–81.

17. Фогелс А.Г. Договоры о взаимной помощи в современном международном праве (в практике советского государства): автореф. ... канд. юрид. наук / А.Г. Фогелс. – Ленинград, 1967. – 17 с.

18. Yearbook of the international Law Commission. – 1970. – Vol. I. – P. 139–161.

Броневицкая О.М. Понятие и виды международных договоров криминально-правового характера.

Исследуется понятие и указываются признаки международного договора уголовно-правового характера. Проведена классификация международных договоров уголовно-правового характера по различным критериям.

Ключевые слова: *международный договор уголовно-правового характера, элементы состава преступления, самовыполняемость договора, наказание.*

Bronevytska O.M. The concepts and types of the international agreements of the criminal-legal character.

The concept of the international agreement of the criminal-legal character is analyzed and its features are given. The classification of the international agreements of the criminal-legal character according to different criteria is conducted.

Key words: *the international agreement of the criminal-legal character, the elements of corpus delicti, the agreement self-execution, punishment.*

Стаття надійшла 4 липня 2011 р.